

Να το πάρει το ποτάμι;

Από τη Συκιά έως τη Βερλίγκα (Μέρος 2ο)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΤΡΕΝΟΓΙΑΝΝΗΣ

Θα ξεκινήσουμε ετούτο το ταξίδι από ένα δύσκολο σημείο και με την καρδιά σφιγμένη. Το δεύτερο κομμάτι της διαδρομής μας «κόντρα» (ή ανάντη, πιο σωστά) στον Αχελώο ξεκινάει από τη Συκιά και καταλήγει στις πηγές του, ψηλά στο βουνό Περιστερί (όρος Λάκμων). Είναι δύσκολο το σημείο εκκίνησης, αφού από εδώ αρχίζουν τα έργα εκτροπής του Αχελώου και είναι σφιγμένη η καρδιά μας, γιατί αυτό που αντικρύζουμε είναι τρομερό! Ολόκληρα βουνά διαλύονται και τσιμεντώνονται, δεκάδες τρύπες ανοίγονται στα σπλάχνα των βράχων, κομμάτι της πολιτισμικής κληρονομιάς του τόπου είναι έτοιμο να πνιγεί στις τεχνητές λίμνες που θα δημιουργηθούν, ενώ η φυσιογνωμία του τόπου θα αλλάξει. Το έργο εκτροπής του πολύπαθου ποταμού είναι αμφίβολης αποτελεσματικότητας - χρησιμότητας και, κατά την ταπεινή μου γνώμη, ισοδυναμεί με τεράστια οικολογική καταστροφή. Δεν έχω σκοπό να επιχειρηματολογήσω από εδώ, αλλά σας προσκαλώ, και προκαλώ συνάμα, να ακολουθήσετε ετούτο τον δρόμο δίπλα στο ποτάμι όχι μόνο για να δείτε την ασχήμια των έργων, αλλά και για να αντικρύσετε για τελευταία φορά ετούτο το κομμάτι της Ελλάδας, πριν αλλάξει και χαθεί. Όσοι μάλιστα νομίζουν ότι τα έργα έχουν σταματήσει λόγω προσφυγής οικολογικών οργανώσεων σε διάφορα διεθνή, ευρωπαϊκά και άλλα, δικαστήρια, είναι γελασμένοι. Συνεχίζονται κανονικότερα και μάλιστα τα σημάδια αυθαιρεσίας (όπως, π.χ., το μπάζωμα του παραδοσιακού Κουτσογέφυρου στη Συκιά) είναι εμφανή. Οι κάτοικοι, από την άλλη, υποστηρίζουν το ανατριχιαστικό έργο της εκτροπής, γιατί δουλεύουν προσωρινά στα εργοτάξια και τους υπόσχονται για το μέλλον... «Λίμνες Πλαστήρα»! Ας κάνουν τον κόπο να ρωτήσουν τους κατοίκους του χωριού Ποταμοί, δίπλα στην πρόσφατη τεχνητή λίμνη του Νέστου και θα καταλάβουν.

Αν ξεπεράσει κανείς την αποψιλωμένη εικόνα του τοπίου των έργων, η ομορφιά και αυτής της διαδρομής μας είναι αξεπέραστη. Πολύ ομορφότερες είναι οι εικόνες βέβαια κοντά στις πηγές του ποταμού, είτε πάνω από το Χαλίκι είτε στο δάσος της Ρόνας, στο Στεφάνι. Ο Αχελώος σε όλη του την πορεία δικαιολογεί απόλυτα τον τίτλο του «πατέρα των ρεόντων υδάτων», τώρα εάν θα εξακολουθούμε να τον αποκαλούμε και «αιώνιο ποταμό»... θα δείξει!

Πάει η Κουτσοκαμάρα!

Το πρώτο θύμα αυθαιρεσίας των τεχνικών υπηρεσιών των έργων εκτροπής στη Συκιά, καθώς και της αδιαφορίας των κατοίκων, είναι το Κουτσογέφυρο ή Κουτσοκαμάρα. Αφού κατέβασαν δρόμο στον Αχελώο, έριξαν ένα σωρό από μπάζα επάνω του. Έτυχε εγώ να είμαι ο «τυχερός» που ανακάλυψε ότι μπάζωσαν, έτσι χωρίς λόγο (και αυτό είναι το χειρότερο), το αρχαιότερο λίθινο τοξωτό γεφύρι της Αργιθέας! Ήταν να πνιγεί στα νερά της τεχνητής λίμνης, αλλά πριν γίνει αυτό, πριν αποτυπωθεί για το περίφημο μουσείο-φάντασμα του Αχελώου, και ίσως εσκεμμένα, το μπάζωσαν οι μικρόνοοι. Υπήρχε όμως η φωτογραφία του στο αρχείο μου. Θαυμάστε το και... διαμαρτυρηθείτε κι εσείς!

Πνίγεται ο Άη Γιώργης;

Ένα από τα μελλοντικά «θύματα» της εκτροπής του Αχελώου είναι και το φημισμένο μοναστήρι στο Μυρόφυλλο, το οποίο πιθανότατα θα καταποντιστεί. Είναι τόσο όμορφο, τόσο περιποιημένο και τόσο εντυπωσιακό που δημιουργεί δέος σε όποιον το επισκεφθεί. Το μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου στο Μυρόφυλλο (που ανήκει στον Νομό Τρικάλων γιατί σύνορο ανάμεσα στους Νομούς Άρτας - Τρικάλων - Καρδίτσας είναι ο Αχελώος) δεν είναι καθόλου τυχαίο. Οι τοιχογραφίες είναι ζωντανές, ακόμα και αποκαλυπτικές συνάμα, ενώ ο αχός του Άσπρου, που τρέχει ορμητικός, φθάνει στ' αυτιά σου σαν υπέροχη μελωδία. Ο Τροπαιοφόρος καβαλάρης πάντως, ο Άη Γιώργης, αναγνωρίζεται απ' όλους τους κατοίκους της περιοχής ως υπαρκτό πρόσωπο και πιστεύουν πως δεν θα αφήσει να γίνει το κακό!

Ι.Μ. Τιμίου Σταυρού

Δεν θα έχετε ξαναδεί στη ζωή σας τέτοια εκκλησία και θα μείνετε για πολλή ώρα με το στόμα ανοιχτό. Ακολουθώντας αντίθετα τον ρου του Αχελώου και 7 χιλιόμετρα πιο ψηλά από τη θέση Τρία Ποτάμια (προς Καλαμπάκα) επάνω στον δρόμο υπάρχει στα δεξιά ταμπέλα για το μοναστήρι. Ο ανηφορικός χωματόδρομος είναι βατός και εύκολος. Το θέαμα όμως που θα συναντήσετε λίγο πιο πάνω δεν είναι καθόλου εύκολο να περιγραφεί. Ένας περίτεχνος, μοναδικός για την αρχιτεκτονική του ναός, ένα απίστευτο κόσμημα της Ελλάδας περικυκλωμένο από έλατα. Μετρήστε τους τρούλλους και θα τους βρείτε 12 με τον μεσαίο - κεντρικό διπλό. Καμιά φωτογραφία δεν μπορεί να αποτυπώσει αυτό που νιώθεις και αισθάνεσαι κοιτώντας το μοναστήρι του Τιμίου Σταυρού, ανάμεσα στα ξεχασμένα χωριά, τα Δολιανά και την Κρασιά.

Δρακόλιμνη Βερλίγκα

Η αναζήτηση των πηγών του Αχελώου, που εδώ λέγεται Άσπρος, είναι μια επίπονη υπόθεση. Θα πρέπει να περάσει κανείς από το Στεφάνι (το δεύτερο ψηλότερο χωριό της Ελλάδας μετά τη Σαμαρίνα), να απολαύσει το δάσος της Ρόνας και να φθάσει στο Χαλίκι. Από εκεί χρειάζεται να ακολουθήσει είτε το μονοπάτι είτε τον τρομερά κακοτράχαλο δρόμο των τσοπαναράιων για να βγει στα 2.000 μέτρα. Εκεί όπου βρίσκεται η Βερλίγκα, η Τρίτη Δρακόλιμνη της Πίνδου. Ένα από τα ομορφότερα και εντυπωσιακότερα τοπία στην Ελλάδα είναι εδώ. Εδώ θα ταίριαζαν να τοποθετηθούν οι «ρίζες» ενός βασιλιά, όπως ο Αχελώος. Ένα μεγάλο κομμάτι του Άσπρου κατηφορίζει από εδώ το βουνό Περιστερί και το χωριό Χαλίκι και άλλο ένα έρχεται πιο βόρεια, από το χωριό Στεφάνι. Η Βερλίγκα, για μένα, είναι τόπος ιερός. Το να πιεις νερό από την πηγή της Καρβηλούς, παγωμένο, όπως βγαίνει από τα σωθικά του βουνού, είναι σαν να παίρνεις μέσα σου κομμάτι από τη δύναμη του Αχελώου.

Χαμόγελο στην εγκατάλειψη

Ξαφνικά επάνω στον δρόμο εμφανίστηκε ένας κινούμενος θάμνος, ο οποίος γύρισε προς την πλευρά μας και χαμογέλασε! Τα πολλά σχόλια περιπεύουν γι' αυτή τη φωτογραφία, αφού μιλάει μόνη της. Σε όλη την πορεία του Αχελώου, συνάντησα το πρόσωπο της εγκατάλειψης από χωριό σε χωριό. Οι τελευταίοι ξωμάχοι και ανένταχοι των ορεινών περιοχών, αλλά και εκείνοι που στέκονται δίπλα στο ποτάμι, είναι οι περισσότεροι υπερήλικες και ο αριθμός τους, ανά οικισμό, μετριέται στα δάχτυλα! Όταν και εκείνοι φύγουν, θα μιλάμε για έρημα χωριά που πιθανώς ζωντανεύουν μονάχα το καλοκαίρι. Η γιαγιά όμως χαμογελούσε, το φόρτωμα κλαριών για τα ζωντανά ήταν βαρύ για τους ώμους μας, ελαφρύ για τους δικούς της. Ένα υπέροχο χαμόγελο και μια ευχή ήταν η καλύτερη ευλογία για το ταξίδι μας.

Κρεμαστή πεζογέφυρα

Τέτοιες κατασκευές σπανίζουν πια στην Ελλάδα. Κοντά στο χωριό Τερπνά και δίπλα ακριβώς από τα έργα ανάμεσα στη Συκιά και τη Μεσοχώρα θα βρείτε ακόμα την κρεμαστή πεζογέφυρα που ενώνει τις δύο όχθες του Αχελώου, καθώς και το αδιόρατο-κατεστραμμένο μονοπάτι. Αν δοκιμάσετε κάποτε να περάσετε μια τέτοια πεζογέφυρα, θα καταλάβετε το δύσκολο του εγχειρήματος. Η ισορροπία είναι το ζητούμενο και η αίσθηση ότι αιωρείσαι στο κενό, ενώ από κάτω βρυχάται το ποτάμι, έχοντας ροή που τρομάζει, δημιουργεί ένα σφίξιμο στην ψυχή και το στομάχι των... «πρωτευουσισάνων». Τώρα πια με τη μεγάλη τσιμέντινη γέφυρα, που έχει φτιαχτεί για τα αυτοκίνητα, θεωρείται άχρηστη... Κατά τη γνώμη μου, όμως, καθόλου δεν είναι! Μακάρι να μείνει στη θέση της να τη βλέπουμε και να μαθαίνουμε!

ΔΙΑΔΡΟΜΗ

Μοιάζει ευκολότερο το δεύτερο μέρος της διαδρομής κόντρα στον Αχελώο, αλλά δεν είναι. Ξεκινάμε από τα έργα εκτροπής στη Συκιά, πηγαίνουμε προς Αργιθέα, περνάμε τα τούνελ, τη στρατιωτική γέφυρα με το τοξωτό γεφύρι του Πετρωτού δίπλα και 100 μέτρα πιο πάνω από το εργοτάξιο στρίβουμε αριστερά προς Πετρωτό. Συνεχίζουμε πάντα σε χωματόδρομο για Τρίλοφο (ωραία διαδρομή) και, χάνοντας την οπτική μας επαφή με το ποτάμι, μπαίνουμε στον διάσπαρτο οικισμό της Καλής Κώμης (19 χλμ. έως εδώ). Επτά χιλιόμετρα πιο ψηλά βρίσκονται τα Ελληνικά και απέναντι από την εκκλησία της Κοίμησης Θεοτόκου (δίπλα στο καφενείο) ξεκινάει ο ορεινός δρόμος για Βαλκάνο. Προσοχή, στα περίπου 2,5 χιλιόμετρα από τα Ελληνικά να στρίψετε αριστερά δίπλα στην ποτίστρα για τα ζώα! Ο δρόμος χειροτερεύει αισθητά, αλλά αυτήν την εποχή μάλλον είναι βατός για οποιοδήποτε αυτοκίνητο. Μετά το Βαλκάνο, συνεχίζουμε για Πολυνέρι και, ξαναβρίσκοντας τον Αχελώο στα αριστερά μας, φθάνουμε στο Μυρόφυλλο (ο Άη Γιώργης απέχει ένα χλμ. από το χωριό). Συνολικά, τώρα, από τη Συκιά απέχουμε περίπου 58 χλμ. Συνεχίζουμε για Γκολφάρι, περνάμε τον Αχελώο από τη μεγάλη τσιμέντινη γέφυρα κοντά στα Τερπνά και στρίβουμε αριστερά στη φρεσκοστρωμένη άσφαλτο. Η Μεσοχώρα και το φράγμα της απέχει από εδώ περίπου 17 χλμ. (άσφαλτος και καλοστρωμένο χώμα), ακολουθώντας τις ταμπέλες προς Τρίκαλα. Ίσια, στο φράγμα της Μεσοχώρας, φθάνουμε στο Αρματολικό και από εκεί συνεχίζουμε πάλι ίσια στην παραποτάμια χωμάτινη διαδρομή προς Παλαιοχώρι - Πολυθέα. Αν και ο χωμάτινος δρόμος, μήκους 16 χλμ., έχει εκατοντάδες λακκούβες

είναι απίστευτος σε θέα και ομορφιά. Ο Αχελώος είναι στα δεξιά πλέον και οι οικισμοί πάνω στον δρόμο, αλλά και κάτω στο ποτάμι (απίστευτα όμορφο και γραφικό το Πορτόσι στην απέναντι όχθη χωριό που δεν υπάρχει σε κανέναν χάρτη!), θα εγκαταλειφθούν λόγω της τεχνητής λίμνης που θα δημιουργηθεί (ήδη έχουν δοθεί αποζημιώσεις!). Τον Αχελώο τον ξαναπερνάμε λίγο πριν πέσουμε στον ασφάλτινο δρόμο που έρχεται από Πύλη - Ελάτη - Περτούλι. Στρίβοντας αριστερά, συνεχίζουμε αντίθετα με τη ροή του Αχελώου (εδώ λέγεται Ασπρος), αλλά στο ίδιο επίπεδο. Δέκα χιλιόμετρα πιο πάνω, ο ποταμός χωρίζει στα δύο μαζί με τον δρόμο. Η τοποθεσία λέγεται Τρία Ποτάμια και υπάρχουν κατατοπιστικές ταμπέλες. Το ένα κομμάτι του πάει προς Χαλίκι και το άλλο προς το Δάσος της Ρόνας, στο Στεφάνι. Υπολογίστε 16 χλμ. από εδώ μέχρι το Χαλίκι (+13 κατοράχαλα για τη Βερλίγκα) και 17 μέχρι το Στεφάνι. Συνολικά από τη Συκιά μέχρι τα Τρία Ποτάμια έχετε καλύψει περίπου 115 χιλιόμετρα. Από το Διόνι στις εκβολές του Αχελώου έως τη Βερλίγκα (τη μία εκ των πηγών του) η απόσταση είναι πάνω από 350 χιλιόμετρα. Με τις υγείες μας!

ΔΙΑΜΟΝΗ

Δεν υπάρχουν ξενώνες και ξενοδοχεία κατά μήκος της διαδρομής σας, διότι η περιοχή δεν περιμένει τουρίστες! Κοντά στη Συκιά βρίσκεται το Χάνι του Νασιώκα, αλλά δεν είναι απαραίτητο ότι θα είναι ανοιχτό. Σίγουρα όμως θα βρείτε να μείνετε στην Καλή Κώμη. Η κυρία Θάλεια θα σας καλοδεχθεί και θα σας ταΐσει νόστιμο φαγητό και σπιτική πίτα (0445-32219/32270). Από τα χωριά του Ασπροποτάμου γνωρίζω ότι ξενώνα έχει μονάχα η Πολυθέα (τηλ. 0432-87288).

ΦΑΓΗΤΟ

Το καλοκαίρι σε όλα τα καφενεία της περιοχής μπορούν να σας φτιάξουν κάτι πρόχειρο να φάτε. Θα βρείτε πολλά ανοιχτά στον δρόμο σας και μην ντραπείτε, ρωτήστε. Εξαιρετικά κρεατικά, απίστευτη παρέα στο χωριό Χαλίκι και μάλιστα στην ταβέρνα του φίλου Κώστα Λεβέντη, ο οποίος έχει δικά του ζώα (όπως όλοι στα ορεινά).

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Κοινότητα Ασπροποτάμου 0432-46109. Περιφ. Ιατρείο Ελάτης 0434-71363. Περιφ. Ιατρείο Νεραϊδοχωρίου 0434-91205. Αστυνομία Ελάτης 0434- 71222. Αστυνομία Περτουλίου 0434-91210.